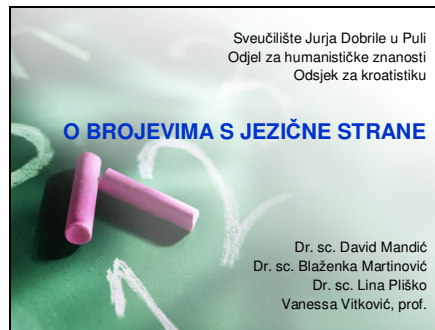
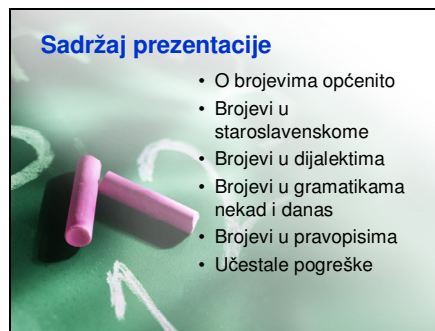

Slide 1

Slide 2

Slide 3

Slide 4

Broj u jeziku

- broj kao gramatički naziv – dvoznačan

1. vrsta riječi – označuje koliko čega ima ili koje je što po redu – BROJNICA
2. broj pojmova izrečen oblicima pojedinih riječi (jednina, množina, dvojina, malina...) – gramatička kategorija

Slide 5

Brojiti ili brojati?

- *brojiti*

pa tako i:

- izbrojiti
- nabrojiti
- prebrojiti
- pribrojiti
- zbrojiti...

Slide 6

Brojevi u staroslavenskome jeziku

- 1 – jedinъ, jedina ili jedъnъ, jedъna
- 2 – dъva, dъvě
- 3 – trije, tri
- 4 – četyre, četyri
- 5 – pětъ
- 6 – šestъ
- 7 – sedmъ
- 8 – osmъ
- 9 – devětъ
- 10 – desetъ

Slide 7

Brojevi od 11 do 20 u staroslavenskom

- 11 – jedín na desěte
- 12 – dva na desěte
- 13 – trije na desěte
- 14 – četire na desěte
- 15 – pet na desěte
- 16 – šest na desěte
- 17 – sedm na desěte
- 18 – osm na desěte
- 19 – devět na desěte
- 20 – dva desěti

- „na desěte > ...na **desete** > ...naest
- hrvatski: dva-na-est, čet-na-est itd.

Slide 8

[illegible]

Slide 9

Brojevi u čakavskim dijalektima u Istri <th data-kind="ghost"></th>	
Glavni	Redni
Jedan, prvi, j'en, en, jedoan	Pri, prva, prvo; najpri
Dva, dvo, dvoa, druo	Drugi, druga, drugo
Tri	Treti, treta, tredo; treći, treća, trečo
Četiri, četire, cetiri, štiri, šteri, štere	Četiri, četirta, četiro
Pet, piet, pit	Peti, peta, peto; pieli, pieta, pieto
Šest(i), sies(t), siesť	Šesti, šesta, šesto; siesti, šiesta, šiesto
Sedan, sed'o, sedoan	Sedmi, sedma, sedmo
Osan, oson, osoan	Osmi, osma, osmo
Devet, deviet	Deveti, deveta, deveto
Deset, desiet	Deseti, deseta, deseto
Jedana(j)t(i), enajad, enajnaesť	Jedana(j)sti, jedana(j)sta, jedana(j)sto
Dvaiseť, dvajset, dvajstj	

Slide 10

Brojevi kao vrsta riječi

- U starim hrvatskim gramatikama
 - primjer Kašićeve i Starčevićeve gramatike
- U suvremenim gramatikama

Slide 11

Brojevi kao vrsta riječi u starim hrvatskim gramatikama

- Brojevi su dio *imena* (prema latinskoj gramatici, *nomen numerale*); podvrsta pridjeva
- Kao posebna vrsta riječi brojevi se opisuju tek u 18. stoljeću.

Slide 12

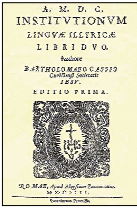

Nazivi za brojeve

- *imena brojenja* (Reljković)
- *brojoriči* (Starčević)
- *brojno ime*, *brojnik* (Mažuranić, Babukić, Šulek)
- *brojna reč* (Vitković)
- *broj* (Belostenec, Jambrešić, Krstijanović)

Slide 13

Kašićeva gramatika, 1604.

Slide 14

Brojevi u Kašićevoj gramatici 1604.

- **KAŠIĆ** brojeve promatra kao vrstu pridjeva – BROJEVNI PRIDJEV
- 1. koji označuje broj apsolutno (**glavni**) kao *jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet, deset, jedanadeste, dvanadeste...*
- 2. **redni broj** koji označuje broj poredan u nizu ili posljednji broj u nizu kao *parvi (parva, parvo) drugi, treći, četvrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti, deseti, jedanadesti, dvanadesti*
- 3. **diobeni ili dijelni** koji pokazuje razdiobu ili dijeljenje, kao *dvojci, trojci, sedmini, desetini*

Slide 15

Starčevićeva gramatika, 1812.

Slide 16

Brojevi u Starčevićевой Ričoslovici (1812.) - dvjestota obljetnica gramatike

- Brojevi pripadaju vrsti riječi IME/IMENA (pripadaju mu i imenice i pridjevi)
- Brojevi = **brojoriči**
- **Temeljite brojoriči** (glavni brojevi): jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet, deset, jedanaest, dvanaest...
- **Redne brojoriči**: prvi, drugi, treći, četvrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti, deseti, jedanaesti

Slide 17

- **Razmirne brojoriči**: jednostruk ili jednostruki, -a, -o; dvostruk, trostruk, četverostruk, peterostruk, šesterostruk, sedmerostruk, osmerostruk, deveterostruk, deseterostruk
- **Sakupive brojoriči**: dvojica, trojica, četverica, peterica, sedmerica, osmerica...; četvrtina, petina, šestina, sedmina, osmina; četvero, petero, šestero, sedmero...
- **Razdijljlve brojoriči**: dva po dva ili dva a dva; jedan na jedan ili jedan a jedan; osam a osam...

Slide 18

**Brojevi u gramatikama
20. i 21. stoljeća**

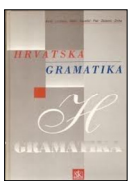
Slide 19

Težak – Babić: Gramatika hrvatskoga jezika, 2000.

Slide 20

E. Barić i drugi: Hrvatska gramatika

Slide 21

Brojevi u suvremenim gramatikama

- Glavni
jedan, pet, jedanaest, šeststo, tisuću
- Redni
prvi, peti, šesti, tisućiti
- Brojevni pridjevi
dvoji, troji, četveri...
- Brojevne imenice
obojica, desetak, trećina...

Slide 22

Jesu li brojevi potrebni kao vrsta riječi?

- kategorijalno-morfološko gledište – složena vrsta promjenljivih i nepromjenljivih riječi
- uklopljivi u:
 - imenice (*milijun, tisuća*)
 - pridjeve (*prvi, drugi*)
 - priloge (*dvaput*)

Slide 23

Stilsko u gramatikama

- dvjesto ili dvjesta; tristo ili trista
- četvero ili četvoro
- oba ili obadva
- tisuća ili hiljada
- načelo autohtonosti i produktivnosti:
tisućica, tisućljeće

Slide 24

Sklonidba brojeva

- *jedan, dva, tri, četiri* i višerječni brojevi koji završavaju navedenim brojevima
- Muški i srednji rod:
dva, dvaju, dvama
- Ženski rod:
dvije, dviju, dvjema

Slide 25

Sklonidba brojeva

- Deklinirajte:

N četvora vrata
G
D
A
V
L
I

Slide 26

Sklonidba brojeva

N četvora vrata
G četvorih vrata
D četvorim vratima
A četvora vrata
V
L četvorim vratima
I četvorim vratima

Slide 27

Dovršite rečenice

Bojim se _____ (2) dječaka.
Putujem s _____ (4 prijatelja)
Putnici su izašli iz svih _____ (24) vagona.
Vozači _____ (22) kamiona skupili su se na jednome mjestu.

Slide 28

Brojevne imenice u uporabi

Nas dvoje
Nas dvojica
Nas dvije

Kupili smo osam konja.
Kupili smo osmero konja.
(različite pasmine)

Slide 29

Učestale pogreške

- Oko desetak
- oko deset
- cca. desetak
- cca. deset
- Udruga broji 30 članova.
- U udruzi je 30 članova.

Slide 30

Pravopisi i broj 10

Dr. Ivo Pilar

Slide 31

Pravopisi i broj 10

- Dragutin Boranić
Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika, 1921., 1923., 1926., 1928., 1930.;

Pravopis hrvatskosrpskoga jezika, 1934., 1937.;;
Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika, (1940.), 1941., 1947., 1951.

Slide 32

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

- u poglavlju o sastavljenom i nesastavljenom pisanju riječi

Slide 33

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

- Kada se pišu kao jedna riječ?

Višeznamenasti se brojevi pišu kao složenice:

dvadeset (glavni brojevi)
dvadeseti (redni)
dvadesetina; *dvadesetorica*,
(brojevne imenice)

Slide 34

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

Razlikuj!
(brojevne imenice)

- jedna dvadesettrećina (1/23)
- dvadeset trećina (20/3)

Slide 35

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

Kada se pišu kao polusloženice?

Kad označuju približne ili neodređene brojne vrijednosti:

- *deset-dvadeset, sto-dvjesto, stotinjak-dvjestotinjak*
- *tisuću-dvije, sat-dva, dan-dva, čaša-dvije, korak-dva*

Slide 36

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

Kada se pišu nesastavljeno?

- *dvije stotine, deset tisuća, deset milijuna*
- tako se pišu višestruki glavni i redni brojevi :
devedeset devet (99);
devedeset deveti (99.);
tisuću devedeset devet (1999);
tisuću devedeset deveta (1999.);
deset tisuća (10 000)
- sve se rjeđe dodaje veznik *i*: *petsto pedeset i pet*
- iznimno se veznik *i* može upotrijebiti ispred svakoga člana:
tisuću i devet stotina i devedeset i devet (1999)

Slide 37

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

U novčanome poslovanju – zajedno:

- petstopedesetpet (555)

Slide 38

Brojevi (kao vrsta riječi) u pravopisu

Brojevi se prijedložni izrazi pišu rastavljeno:

po jedan, po deset; u petero

Slide 39

Pravopisne nedoumice u pisanju brojeva

Slide 40

Pisanje brojki u pravopisima

- u poglavlju o pravopisnim znakovima

Slide 41

Pisanje brojki u pravopisima

Zarez

- decimalne brojke:
8,6 (osam cijelih i šest desetina)
- kod pisanja velikih brojki radi preglednosti:
15,555.500
(može i: 15 555 500)

Slide 42

Pisanje brojki u pravopisima

Crtica

- zamjenjuje prijedlog *do*:

Predavanje traje 30 – 40 minuta.
Ivan Mažuranić (1814. – 1890.)

Slide 43

Pisanje brojki u pravopisima

Spojnica

- između dvaju dijelova riječi od kojih je jedan dio brojka:

*10-godišnjica (desetogodišnjica),
50-ih (pedesetih) godina prošloga st.
10-godišnjak (desetogodišnjak)*

Netočno: 10-ogodišnjica
50-tih
10-ogodišnjak

Slide 44

Sretan Božić i Nova Godina!

Hrvatska treba promjene
2007

SOCIJALDEMOKRATIJA
POSREDOVANJE
POSREDOVANJE

SDP

Slide 45

Pisanje brojki u pravopisima

Točka

- redni brojevi (pisani i arapskim i rimskim brojkama):

*23. i XXIII.
Danas je 26. 4. 2012.*

Slide 46

Čitanje i pisanje datuma

Pula, 26. IV. 2012.
Pula, 26. travnja 2012.
U Puli 26. travnja 2012.

Danas je 26. travnja 2012.
Predavanje se održalo 26. travnja 2012.

- Elipsa sintagme

Slide 47

The image shows a screenshot of a television broadcast from HRT (Croatian Radiotelevision) displaying the UEFA Cup schedule. The text on the screen includes:

- Nogomet KUP UEFA Četvrtfinale**
- URG SV. - MAN. CITY**
- ER - UDINESE**
- AR - MARSEILLE**
- SG - DINAMO K.**
- 9. travanj**
- 16. travanj**

Slide 48

The image shows a traffic sign with the following text:

- Opskrbni punkt za snadbjevanje**
- Opskrba dozvoljena u vremenu od 22.00 - 08.00 sati
- Maksimalno vrijeme zadržavanja 1 sat

The sign also features a red circle with a diagonal line through it, indicating a prohibition, and a pictogram of a truck and a car.

Slide 49

Svi zajedno za kraj!

Jedan stolar pravi
stola tri.
Koliko treba čavli
kaži meni ti!
Tri!
Jedan, dva, tri,
ispadaš iz igre ti!

BROJALICE
(BROJILICE)

Slide 50

Hvala na pozornosti!

kontakt:
kroatistika@unipu.hr